

Förbundet Rörelsehindrade

www.forbundetrorelsehindre.se

Protokoll från Landsmötet den 22 mars 2013, ABF Sveavägen 41. Stockholm

§ 1. Landsmötets öppnande.

Ordförande Lars Hagström hälsade alla välkomna. Han gjorde en reflektion över att våra frågor inte lyfts i den politiska debatten

Med dessa ord förklarade ordföranden landsmötet öppnat.

§ 2. Fastställande av röstlängd

Landsmötet fastställde Röstlängden till 12 röstberättigade personer. Från och med punkt 12 var antalet röstberättigade personer 13 st.

§ 3. Val av två justerare.

Till justerare valdes Kerstin Svensson och Pelle Kölhed

§ 4. Val av rösträknare

Till rösträknare valdes Kerstin Svensson och Pelle Kölhed

§ 5. Fråga om landsmötets stadgeenliga utlysande

Landsmötet beslutade att Landsmötet varit utlyst i enlighet med stadgarna.

§ 6. Antagande av dag- och arbetsordning

Föreslagen dag och arbetsordning antogs av Landsmötet.

§ 7. Val av presidium

Till ordförande för Landsmötet valdes enhälligt Barbro Carlsson och till sekreterare valdes Karin Westlund.

Barbro Carlsson tackade för förtroendet och övertog ordförandeskapet för landsmötet.

§ 8. Val av beredande utskott

Inget beredande utskott valdes.

§ 9. Fastställande av antalet ledamöter i förbundsstyrelsen

Valberedningen föreslog oförändrat antal ledamöter

Landsmötet beslutade att antalet styrelseledamöter skall vara oförändrat sju ordinarie ledamöter inkl ordföranden.

§ 10. Fastställande av antalet ledamöter i valberedningen

Landsmötet beslutade att antalet ledamöter i valberedningen skall bestå av oförändrat, tre ledamöter.

§11. Kandidatnominering

Valberedningens presenterade sitt förslag. Inga ytterligare förslag lades från landsmötet.

§12. Förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse

Ordföranden föredrog verksamhetsberättelsen rubrik för rubrik. Under rubriken Vårens seminarium diskuterades problemet med att våra röster inte hörs trots försök att skriva högaktuella debattartiklar. Likaså diskuterades åter om en Tankesmedja skulle göra våra möjligheter större att höras i debatten och få gehör för våra synpunkter. Debatten om FÖR:s verksamhet fortsatte under punkten Verksamhetsprogram.

Landsmötet lade Verksamhetsberättelsen för 2012 med godkännande till handlingarna

§13. Förbundsstyrelsens förslag till Stadgeändring

Förbundsstyrelsen föreslår ändrad lydelse i § 8.7 val av revisorer och valberedning. Tidigare har två ordinarie revisorer valts samt en suppleant. Valberedningen har valts för två år.

Förbundsstyrelsens föreslår att en ordinarie och en suppleant väljs av landsmötet samt att valberedningen väljs på ett år.

Föreslagen ny lydelse av § 8.7

Val av förbundsstyrelse, revisor och valberedning

Förbundsstyrelsens ordförande samt ledamöter i förbundsstyrelsen, skall väljas vid ordinarie landsmöte för en mandatperiod av två år.

Förbundsstyrelsen skall vara sammansatt av minst fem och högst elva ledamöter inklusive förbundsordföranden.

Valet till förbundsstyrelsen skall hanteras så att hälften av förbundsstyrelsens ledamöter väljs vid varje ordinarie landsmöte.

Förbundsstyrelsen konstituerar själv förekommande uppdrag inom förbundsstyrelsen.

Revisor och revisorssuppleant samt valberedning i förbundet väljs vid ordinarie landsmöte för en mandatperiod av ett år.

Företar extra landsmöte val av förbundsstyrelse, revisor och revisorssuppleant avser valet tiden intill närmast kommande ordinarie landsmöte.

Landsmötet beslutade i enlighet med förslaget.

§ 14. Förbundsstyrelsens räkenskapsberättelse

Balansräkning och Resultaträkning genomgicks och lades med godkännande till handlingarna. Landsmötet beslutade att föra överskottet till löpande räkning

§15. Revisorernas berättelse angående deras granskning av Förbundsstyrelsen förvaltning och räkenskaper

Revisorn Leif Jonsson läste upp revisorernas berättelse som lades till handlingarna.

§16. Fastställande av balansräkning och resultaträkning för 2012

Landsmötet fastställde resultat- och balansräkning för 2012

§17. Beslut om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen.

Landsmötet beslutade i enlighet med revisorernas förslag att bevilja förbundsstyrelsen ansvarsfrihet för år 2012.

§18. Beslut om medlemsavgifter för nästkommande verksamhetsår 2014

Landsmötet fastställde medlemsavgiften för 2014 till oförändrat 200 kronor/år.

§19. Behandling av inkomna motioner samt förbundsstyrelsens förslag

Inga motioner hade inkommit till Landmötet.

§20. Fastställande av verksamhetsprogram för 2013

Lars Hagström redogjorde för förslaget till övergripande verksamhetsprogram för 2013. Vid tidigare landsmöten har idéer och förslag om projekt diskuterats. Av olika skäl har dessa inte kunnat förverkligas. Önskemål framfördes om att styrelsen fortsätter att undersöka möjligheterna att få till stånd en tankesmedja. Diskuterades hur vi bättre kommer ut med vårt budskap mot bakgrund av det politiska ointresset och mediatystnaden om villkoren för personer med funktionsnedsättningar. En kommunikationsstrategi efterlystes. Förslag lades fram om att ägna höstens seminarium åt att diskutera kommunikationsstrategi med medverkan av en mediaforskare. Landsmötet beslutade godkänna verksamhetsprogrammet med ovan nämnda tillägg och lade det till handlingarna.

§21. Fastställande av Budget för 2013

Landsmötet diskuterade förslag till budget 2013. Utifrån förslaget om att till seminariet hösten 2013 bjuda in en medieforskare föreslog landsmötet att avsätta 10,000 kronor för detta ändamål.

Landsmötet fastställde budget för 2013 med tillägget på 10.000 kr för höstens seminarium.

§22. Val av ledamöter till förbundsstyrelsen.

Valberedningen redogjorde för sina förslag och Landsmötet valde enhälligt Lars Hagström till ordförande för en tid av två år. Karin Westlund, Lars Lundström och Jessica Smaaland valdes till ledamöter för en tid av två år.

§23. Val av revisorssuppleant.

Valberedning redogjorde för sina förslag och Landsmötet valde enhälligt Barbro Carlsson till revisorssuppleant för en tid av 1 år. Ordinarie revisor valdes av landsmötet 2012 på 2 år.

§24. Val av valberedning och sammankallande.

Landsmötet valde enhälligt Birgitta Andersson, Wenche Willumsen och Pelle Kölhed till valberedning för en tid av ett år. Birgitta Andersson utsågs till sammankallande.

§25 Avslutning Ordföranden Barbro Carlsson tackade för förtroendet att ha fått leda FöR, s landsmöte. Hon tackade styrelsen och Lars Hagström för året som gått och det arbete som Lars lägger ned på FöR. Hon önskade den nya styrelsen lycka till och överlämnade ordförandeskapet till Lars Hagström.

Ordföranden Lars Hagström avslutade landsmötet och önskade alla välkomna till seminariet med rubriken " Rätten till ett fullvärdigt medborgarskap! Vart är vi på väg? Var finns den politiska viljan?", som ägde rum på eftermiddagen.

Karin Westlund

Sekreterare

Kerstin Svensson
Justerare

Pelle Kölhed
Justerare

Förslag till dag- och arbetsordning vid Förbundet Rörelsehindrades Landsmöte 2013-03-22

- 1) Landsmötets öppnande,
- 2) Fastställande av röstlängd,
- 3) Val av två justerare,
- 4) Val av rösträknare,
- 5) Fråga om landsmötets stadgeenliga utlysande,
- 6) Antagande av dag- och arbetsordning för landsmötet,
- 7) Val av presidium,
  - a) ordförande
  - b) sekreterare
- 8) Val av beredande utskott i förekommande fall,
- 9) Fastställande av antal ledamöter i förbundsstyrelsen,
- 10) Fastställande av antal ledamöter i valberedningen,
- 11) Kandidatnomineringar till de val som landsmötet skall företaga,
- 12) Förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse
- 13) Förbundsstyrelsens förslag till stadgeändring – val av revisor och valberedning
- 14) Förbundsstyrelsens räkenskapsberättelse
  - a) Resultaträkning
  - b) Balansräkning
- 15) Revisorernas berättelse angående deras granskning av förbundsstyrelsens förvaltning och räkenskaper,
- 16) Fastställande av balansräkning och resultaträkning för 2012,
- 17) Beslut om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen,
- 18) Beslut om medlemsavgifter för nästkommande verksamhetsår, 2014,
- 19) Behandling av i tid inkomna motioner samt förbundsstyrelsens förslag,
- 20) Fastställande av verksamhetsprogram för nästkommande verksamhetsår,
- 21) Fastställande av budget för nästkommande verksamhetsår,
- 22) Val av förbundsstyrelsens ledamöter,
- 23) Val av revisorer och revisorssuppleanter,
- 24) Val av valberedning och sammankallande,
- 25) Avslutning.

Valberedningens förslag till landsmötet den 22 mars 2013

Styrelsen

Ordförande

Lars Hagström

omval 2 år

Ledamöter:

Karin Westlund

omval 2 år

Lars Lundström

omval 2 år

Jessica Smaaland

omval 2 år

Valda till landsmötet 2014:

Vilhelm Ekensteen

Britt Jakobsson

Suzanne Elmqvist

Revisorer:

Vald till landsmötet 2014:

Leif Jonsson

Revisorssuppleanter:

Barbro Carlsson

omval 1 år

Valberedningskommitté inför årsmötet 2013:

Birgitta Andersson, sammankallande, Pelle Köhlhed och Wenche Willumsen.

Förslag till stadgäändring – Val av revisor och valberedning

§ 8.7 Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning

NUVARANDE LYDELSE

§ 8.7 Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning

Ledamöter i förbundsstyrelsen, revisorer och revisorssuppleanter samt valberedning i förbundet skall väljas vid ordinarie landsmöte för en mandatperiod av två år.

Förbundsstyrelsen skall vara sammansatt av minst fem och högst elva ledamöter inklusive förbundsordföranden.

Valet till förbundsstyrelsen skall hanteras så att hälften av förbundsstyrelsens ledamöter väljs vid varje ordinarie landsmöte.

Förbundsstyrelsens ordförande väljs alltid på två år.

Förbundsstyrelsen konstituerar själv förekommande uppdrag inom förbundsstyrelsen.

Landsmötet skall välja två revisorer, och suppleant för dessa.

Företar extra landsmöte val av förbundsstyrelse, revisorer och revisorssuppleanter avser valet tiden intill närmast kommande ordinarie landsmöte.

FÖRESLAGEN LYDELSE

§ 8.7 Val av förbundsstyrelse, revisor och valberedning

Förbundsstyrelsens ordförande samt ledamöter i förbundsstyrelsen, skall väljas vid ordinarie landsmöte för en mandatperiod av två år.

Förbundsstyrelsen skall vara sammansatt av minst fem och högst elva ledamöter inklusive förbundsordföranden.

Valet till förbundsstyrelsen skall hanteras så att hälften av förbundsstyrelsens ledamöter väljs vid varje ordinarie landsmöte.

Förbundsstyrelsen konstituerar själv förekommande uppdrag inom förbundsstyrelsen.

Revisor och revisorssuppleant samt valberedning i förbundet väljs vid ordinarie landsmöte för en mandatperiod av ett år.

Företar extra landsmöte val av förbundsstyrelse, revisor och revisorssuppleant avser valet tiden intill närmast kommande ordinarie landsmöte.

Förbundet Rörelsehindrade**Landsmöteshandling: 2013-03-22****Bil.4/Pkt.12**

Verksamhetsberättelse för Förbundet Rörelsehindrade, FÖR ÅR 2012

Bildandet

Förbundet Rörelsehindrade, FÖR, bildades den 12 juni 2001 i Malmö.

FörtroendevaldaOrdförande:

Lars Hagström, Lund

Ledamöter:

Vilhelm Ekensteen, Lund

Britt Jakobsson, Umeå

Karin Westlund, Stockholm

Lars Lundström, Sätilla

Suzanne Elmqvist, Sundbyberg

Jessica Smaaland, Stockholm

Styrelsen har haft 12 stycken protokollförda telefonsammanträden. I övrigt har all kommunikation inom styrelsen skett via e-mail.

Styrelsen

Beslutsordning: Idéer och förslag som styrelsemedlemmarna vill att styrelsen i sin helhet skall diskutera och ta ställning till sänds via e-mail till styrelsens för diskussion och ställningstagande.

Styrelsen har gjort kontinuerliga utskick med aktuell information som tillsänts alla medlemmar via e-mail eller via post.

FÖR har en egen hemsida, www.forbundetrorelsehindrade.se och finns på facebook.

Ekonomi

FöRs ekonomi baseras på medlemsavgifter och frivilliga inbetalningar till förbundet. Reglerna för statsbidrag är inte utformade efter den verksamhet FöR bedriver, varför FöR inte är berättigad till sådant ekonomiskt stöd.

Landsmötet

Fredag den 23 mars höll FöR sitt landsmöte.

På landsmötet diskuterades hur vi ser på FöRs framtid och roll? Vad kan FöR bidra med som inte andra funktionshinderförbund gör? Stor del av diskussionen på landsmötet kom att kretsa runt dessa frågeställningar.

Upprinnelsen till diskussionen var styrelsens förslag till verksamhetsprogram:

- Arbetslösheten bland människor med funktionsnedsättningar är vida större än den är bland övriga medborgare i arbetsför ålder
- Många av oss tvingas därför att leva på existensminimum med sjuk- eller aktivitetsersättning som enda inkomst
- Människor med funktionsnedsättningar är beroende av politiska beslut och myndigheters bedömningar och regelverk i mycket högre grad än andra
- Bristande tillgänglighet utestänger oss på ett medvetet sätt från delaktighet i samhället på ett sätt som inte gäller för andra

Tillsammans är dessa fyra punkter grundläggande exempel på den strukturella diskriminering vi är utsatta för. De visar på en verklighet som varken är ny eller okänd. De visar på en verklighet där människor med funktionsnedsättningar i första hand ses som vård- och omsorgsbehövande.

Under de år FöR funnits som förbund har vi haft perspektivet att villkoren för människor med funktionsnedsättningar inte kan förändras om de inte ideologiskt och politiskt ses som en fråga om mänskliga rättigheter och rätt till likvärdigt medborgarskap.

Landsmötet ville att vi ännu tydligare och konsekvent ska framhålla medborgarperspektivet i vårt fortsatta intressepolitiska arbete.

Vilka krav ställer detta på arbetssätt och organisation? Ett svar på den frågan skulle kunna vara att FöR omvandlades till en tankesmedja med inriktning mot funktionsnedsättning och medborgarskap? Bakom denna tanke ligger att vårt deltagande i den politiska debatten redan idag har ett bredare perspektiv och inte enbart är inriktat på frågor som rör personer med rörelsehinder.

Tyngdpunkten i vårt arbete är därför att angripa de strukturer i samhället som placeras oss i ett andra klassens medborgarskap. I det perspektivet blir FöR som organisation för trång. Namnet, Förbundet Rörelsehindrade, blir missvisande sett till det vi faktiskt gör och tycker är viktigast att göra. Ungefär så diskuterade vi på landsmötet när tankarna på att omvandla FöR

till en tankesmedja togs upp. En sådan förändring innebär bland annat att vi behöver diskutera vilka vi ska vända oss till som medlemmar?

Idag har vi kravet att för att bli fullvärdig medlem med rösträtt ska man anse sig ha ett rörelsehinder. Ska vi behålla det kravet? Eller ska FÖR, omvandlad till tankesmedja, vända sig till alla som anser sig ha en funktionsnedsättning? Grundläggande för bildandet av FÖR, när vi beslutade vad som skulle gälla för medlemskap i FÖR, var ett oeftergivligt krav att ingen annan än vi själva har trovärdighet och legitimitet att tala i vår sak ska gälla för medlemskap i FÖR.

Landsmötet beslutade därför att vi ska ägna höstens seminarium om denna fråga.

Landsmötet beslutade att FÖR ska bidra med 5.000 kr för att bekosta en ekonom med uppgift att belysa de samhällsekonomiska vinsterna med att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering. Ingående samtal med Dan Andersson, tidigare LO ekonom, har förts om hur en sådan undersökning skulle kunna göras. Initiativtagare och hittills engagerade förbund är DHR, RTP, Lika Unika och Marschen för Tillgänglighet. Mer information allteftersom tankarna och idéerna konkretiseras om hur undersökning ska gå till kommer lämnas.

VÅRENS SEMINARIUM

I anslutning till Landsmötet har FÖR som kutym att anordna ett seminarium och vid detta tillfälle anordnades ett seminarium med rubriken:

Är målet för svensk funktionshinderpolitik FULL DELAKTIGHET OCH JÄMLIKHET allvarligt menat?

De riksdagsledamöter som kommer till seminariet var: CENTERPARTIET: Kenneth Johansson, FOLKPARTIET: Maria Lundqvist-Brömster, KRISTDEMOKRATERNA: Roland Utbult, MODERATERNA: Margareta B Kjellin, Marietta de Pourbaix-Lundin, MILJÖPARTIET: Agneta Luttröpp, SOCIALDEMOKRATERNA: Lennart Axelsson, VÄNSTERPARTIET: Ulla Andersson, Josefin Brink, Eva Olofsson.

De inbjudna Riksdagsledamöterna har på olika sätt funktionshinderpolitiska frågor på sin agenda. Är de liksom vi frustrerade över och status quo som präglar funktionshinderpolitiken? Vad vill och kan vi göra för att bryta denna stiltje? Vad vill och kan de som politiker göra för att komma åt detta problem?

Den stora intressepolitiska frågan som togs upp på seminariet var naturligtvis kravet att bristande tillgänglighet i lag ska klassas som diskriminering. Det mest hoppingsivande som kan sägas om de besked som lämnades är att alla partier utom moderaterna gav uttryck för att de stöder detta krav. Enkel huvudräkning ger vid handen att det därmed finns en riksdagsmajoritet för att bristande tillgänglighet förs in i diskrimineringslagen som diskrimineringsgrund. Riksdagsledamöterna från de partier som är för en sådan förstärkning av diskrimineringslagen fick därför frågan om de var beredda att i en blocköverskridande motion driva detta krav. Svaret på frågan uteblev, vilket inte var oväntat.

Men även ett uteblivet svar är ett svar. En tolkning av detta "tysta svar" är nog tyvärr att inget parti tycker att denna fråga är tillräckligt politiskt viktig för att vilja riskera något politiskt

genom att ta ett sådant initiativ. Det framstod tydligt att moderaternas avståndstagande till en förstärkt diskrimineringslag är rädslan för oförutsedda stora kostnader.

En stor del av tiden upptogs också av en diskussion om utvecklingen av assistansreformen. Rätten till personlig assistans håller på att sakta omgärdas av en kompakt byråkratisk överbyggnad som risker att de bärande principerna valfrihet, självbestämmande och integritet reduceras till vackra honnörsord. Oro uttrycktes för att fler och fler personer förlorar sin personlig assistans som en följd av dåvarande Regeringsrättens dom där de grundläggande behoven omtolkats och för att ge rätt till personlig assistans ska vara av särskilt integritetskänsligt slag. De inbjudna riksdagsledamöterna var medvetna om följderna av regeringsrättsdomen, som lett till hårdare bedömningar av Försäkringskassan. Man tyckte denna utveckling var bekymmersam och riskerar en urholkning av LSS-lagens intentioner. Flera av riksdagspartierna har under höstens allmänna motionstid uppmärksammat de förändrade behovsbedömningarna.

Fick vi då svar på frågan om målet FULL DELAKTIGHET OCH JÄMLIKHET är allvarligt menat? Nja blir väl det lite luddiga svaret. Det finns en god vilja, men det saknas intresse och förmåga att dra de politiska slutsatserna av de övergripande funktionshinderpolitiska målen som ju alla partier ställer sig bakom. Detta sagt som ett generellt påstående. Inget av partierna tar dock på sig ansvaret att driva en radikal funktionshinderpolitik som syftar till att på riktigt allvar ta itu med den strukturella diskriminering vi dagligen utsätts för.

UPPFÖLJNING AV SEMINARIET

För att om möjligt öka trycket på politikerna att gå till handling när det gäller kravet att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering av personer med funktionsnedsättningar sände vi personliga brev till partiledarna för Socialdemokraterna (Stefan Löfven), Vänsterpartiet (Jonas Sjöstedt), Miljöpartiets språkrör Gustaf Fridolin och till Centerpartiet (Annie Lööf). Vi valde dessa fyra därför att de är relativt nya som ledare för sina respektive partier och hittills varit rätt så tysta i denna fråga. Vi ville därför på detta sätt uppmäna dem att aktivt engagera sig i denna fråga. I breven lyfte vi fram det faktum att det i Riksdagen finns ett stort parlamentariskt stöd för kravet att bristande tillgänglighet i lag ska klassas som diskriminering. Med detta stöd i ryggen skulle de om den politiska viljan är tillräckligt stark, kunna gå förbi moderaterna som uttalat är det enda av riksdagspartierna som förhindrar att ett förslag med den innebörden tas upp i Riksdagen.

SYNPUNKTER PÅ PARTIPROGRAM

FÖR valde att överlämnar nedan synpunkter på Socialdemokraternas Programkommissionens diskussionsmaterial, nr 1.

Vår utgångspunkt vid genomgång av Programkommissionens diskussionsmaterial har varit att komplettera texten med ett funktionshinderperspektiv.

De synpunkter vi vill framföra redovisas i anslutning till aktuell text i diskussionsmaterialet.

Programtext, sidan 12: *Vid sidan av kampen mellan samhällsklasser, med olika levnadsvillkor och ställning i produktionen, skapas idag också gemenskap kring identiteter grundade i kön, etnicitet, sexualitet, etc.*

Våra synpunkter/Förslag till tillägg: Lägga till ”funktionsnedsättning”! Att leva med funktionsnedsättning uppfattas i allmänhet som något drabbande, icke önskvärt tillstånd. Denna uppfattning är dock ofta uttryck för fördomar och rädslor, vilka i sin tur till övervägande del har sin orsak i brister i samhället, som med insikt och vilja kan åtgärdas med en rätt förd reformpolitik. Det är därför viktigt att framhålla att även gemenskap skapas kring identiteten funktionsnedsättning.

Programtext, sidan 14: *Det vanliga är att dra den relativa fattigdomsgränsen vid 60 procent av medianinkomsten i ett samhälle. I Sverige har andelen personer i denna låginkomstgrupp vuxit från 8,4 procent av befolkningen år 1999 till 13,2 procent år 2008. I denna grupp är ensamstående kvinnor med barn och utlandsfödda starkt överrepresenterade. Även äldre kvinnor är en grupp där oproportionerligt många är fattiga.*

Våra synpunkter/Förslag till tillägg: Bland gruppen relativa fattiga hör i hög grad även personer med funktionsnedsättning. Detta beror på kända förhållanden som t ex högre arbetslöshet än bland andra medborgargrupper. Det är därtill fråga om en arbetslöshet som för många är mycket långvarig och ofta inte alls bryts. Konsekvenserna av detta utanförskap blir att dessa personer hänvisas till permanent bidragsberoende i form av aktivitetsersättning eller sjukersättning och därmed även till livslång fattigdom, både i absoluta och relativa termer.

Programtext, 16: *Möjligheterna att bedriva en rättssäker, omfördelade, likvärdig och högkvalitativ välfärdspolitik, försvåras när vi lämnar över till privata företag att utföra offentligt finansierade uppgifter utan att försäkra oss om tillräcklig insyn, tydligt ansvar för likvärdighet och en noggrann uppföljning.*

Våra synpunkter/Förslag till tillägg: Det bör i detta sammanhang framhållas att rätten att välja anordnare och personliga assistenter för den enskilde assistansanvändaren inneburit radikalt stora förbättringar av den enskildes levnadsvillkor och helt andra förutsättningar än tidigare att uppnå självbestämmande och personlig integritet. Det är viktigt att Socialdemokraterna bejakar och arbetar för att stöd- och serviceformer utformas så att den enskildes rätt till valfrihet, självbestämmande och integritet respekteras och stärks.

Programtext, sid 17: *Hos socialdemokratin är inte jämlikhet och frihet varandras motsatser.*

Våra synpunkter/Förslag till tillägg: Bra, se våra synpunkter som framförs i avsnittet strax ovan.

Programtext, sid 20: *Kritik mot ineffektivitet och byråkrati växte dock också från vänster och från professionerna. En självförvaltar- och decentraliseringsdebatt tog fart samtidigt som anti-auktoritära rörelser som kvinnorörelser, medborgarrättsrörelser, HBT-rörelser och anti-rasiströrelser kritiserade välfärdsstaten för att vara manlig, vit, auktoritär och heterosexuell. Medborgarna kunde, vid sidan av kapitalets egenintressen, också se staten utveckla ett egenintresse som inte alltid låg i linje med medborgarnas intressen.*

Våra synpunkter/Förslag till tillägg: Ta även med funktionshinderrörelsen i uppräkningslistan ovan. Stora delar av rörelsen kritiserade välfärdsstaten för att vara exkluderande och objektifierande. Det vill säga att människor med funktionsnedsättningar sågs och behandlades som vård- och omsorgsobjekt istället för fullvärdiga medborgare med krav på rätt till full delaktighet och jämlika levnadsvillkor. Det är viktigt att Socialdemokratins ideologiska/politiska och genomförda reformpolitik klargör att villkoren för personer med funktionsnedsättning utgår från ett tydligt medborgarskapsperspektiv.

REMISSVAR

Remiss gällande förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, BFS 2012:xx, H 14

Grundändringen att åtgärderna i 2 kap 1 § ska vara genomförda senast tre månader efter att ändringsarbetet eller utbytet första gången har påbörjats förefaller acceptabelt. Som man skriver i konsekvensutredningen kan detta i akuta fall vara till fördel för personer som inte kan förflytta sig mellan våningarna med annat än hiss eftersom hissen annars kanske kommer att stå still under längre tid t ex om leverans av en reservdel dröjer. Dock måste hissen under dessa max tre månader vara ett säkert transportmedel för personer med funktionsnedsättningar – rörelsenedsättningar, synnedsättningar och kognitiva funktionsnedsättningar.

Däremot finns det brister och felaktigheter i dessa föreskrifter som måste ändras nu när revidering sker:

De hänvisningar, som finns i Allmänna råden i H 14, 2 kap 1 § tredje stycket, är felaktiga. I Boverket Byggregler (BBR) står i 3:144 Hissar och andra lyftanordningar i de allmänna råden: ”I SS-EN 81-70 finns även lämpliga manöver- och signalorgan, där bilaga G bör användas för hissar i publika lokaler.” För att manöverpanelerna ska vara utformade för personer med funktionsnedsättningar så att de självständigt kan använda dem (BBR 3:144) måste det vara denna bilaga G/Annex G som gäller avseende storlek på manöverknapparna, deras placering i höjdlid och i förhållande till varandra m m och INTE Annex F vilket det står i tabell 2.

Självklart måste även hissar i bostadshus och på arbetsplatser följa detta Annex G. Det är ju inte vilken verksamhet som finns i byggnaden som avgör hur man med olika funktionsnedsättningar klarar av att hantera olika manöverorgan.

Vidare är hissar inte användbara för väldigt många personer med rörelsenedsättningar om manöverpanelen inne i hissen sitter placerad med avståndet 400 mm från hörn till intilliggande vägg vilket står i SS-EN 81-70 tabell 2 avsnitt 5.4. Man klarar inte av att sitta i rullstol eller gående med rollator vända sig om eller luta sig fram - beroende på från vilken riktning man kommer - för att trycka på knapparna när dessa sitter placerade så nära hörn som 400 mm. För att kunna klara av att använda reglage vid hörn - oberoende av från vilket håll man kommer eller med vilken arm man manövrerar reglagen - krävs alltså enligt den svenska lagstiftningen minst 70 cm mellan reglage och hörn. Eftersom man enligt SS-EN 81-70 ”Introduction Negotiations 0.4 a) the intended

use of the lift” vid varje tillfälle ska bestämma vem som ska kunna använda hissen i denna byggnad så är det i Sverige enligt BBR 3:111 och BBR 3:112 personer i eldriven rullstol för begränsad utomhusanvändning (se citat nedan i bilaga 1). Då måste också placeringen av manöverpanelerna vara enligt BBR.

Även anropsknapparna till hissarna måste av ovanstående skäl placeras enligt BBR och inte enligt tabell 2 i SS-EN 81-70.

SOU 2012:31, ”Sänkta Trösklar – högt i tak. Arbete, trygghet, utveckling”, Betänkande av FunkA-utredningen.

FÖR lämnade nedan synpunkter på SOU 2012:31, ”Sänkta Trösklar – högt i tak. Arbete, trygghet, utveckling”, Betänkande av FunkA-utredningen.

FÖR instämmer i att regelverket för de nuvarande stödformerna, vid anställning av personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, är svåröverblickbar. Arbetslösheten för arbetssökande med olika funktionsnedsättningar har genom alla tider varit markant högre än för arbetssökande utan funktionsnedsättning. Detta beror både på utbildningssystemen, arbetsgivarnas fördomar och otillgängligheten i samhället och därmed svårigheten att finna arbetsplatser som är tillgängliga för personer med olika funktionsnedsättningar.

Utredaren konstaterar att insatsernas utformning för personer med funktionsnedsättning till stor del baseras på vår föreställning om funktionsnedsättningens betydelse i stället för att se vad följderna av olika funktionsnedsättningar kan innebära i olika arbetssituationer.

FÖR menar att det är mycket bra att utredaren klart och tydligt belyser de fördomar som finns, liksom att en funktionsnedsättning helt kan sakna betydelse för arbetets utförande.

Utifrån ovan, är huvudlinjen i utredningen att generella insatser utifrån individens behov, på samma sätt som för personer som saknar funktionsnedsättningar, är de bästa förutsättningarna för ett inkluderande arbetsliv, vilket FÖR tillfullo instämmer i. Dock finns det behov av särskilda insatser, för att säkerställa att resurser och kompetenser kommer de, som behöver dessa, till del i tillräcklig omfattning.

Den grupp som har de längsta inskrivningstiderna vid Arbetsförmedlingen är personer med olika funktionsnedsättningar och dessa personer får den ena insatsen efter den andra utan att dessa har lett till arbetsmöjligheter.

Utredaren framhåller att den arbetslivsinriktade rehabiliteringen som finns vid Arbetsförmedlingen är mycket komplex och att en väl fungerande arbetslivsinriktad rehabilitering förutsätter att arbetsförmedlarna har verktyg med vars hjälp man kan ta tillvara människors kompetens och resurser samt att det finns en arbetsmarknad som anställer personer med nedsatt arbetsförmåga. FÖR instämmer i utredningens konstaterande att dessa förutsättningar måste finnas för att möjliggöra att personer med funktionsnedsättningar ges tillträde till arbete.

I dag finns många olika arbetsätt och metoder som arbetsförmedlarna har att utgå ifrån, men ingen forskning finns som kan belysa effekterna av om de olika arbetsätten leder till rätt resultat dvs. till arbetsmöjligheter. Utredaren menar att mer forskning behövs där man belyser de olika arbetsätten. Detta ställer sig FöR positivt till.

Arbetsförmedlarna har framfört att man skulle få möjlighet att ta beslut om 12 månaders utredningsinsatser i stället för nuvarande sex månader. Utredaren framhåller att det finns risk för inlåsning och ännu längre väntetider om ramtiden förlängs. FöR instämmer i utredarens redovisade farhågor. Vi ställer oss därför mycket negativt till längre utredningstider än nuvarande sex månader. Längre utredningstider ska bara undantagsvis tillämpas.

Tanken om inkludering, som innebär att alla arbetsförmedlingar ska kunna ta emot och stödja personer med funktionsnedsättning är viktig, men FöR menar att det är en orimlighet att alla arbetsförmedlare ska ha kompetens om t ex olika funktionsnedsättningar. FöR stödjer därför utredaren i dennes uppfattning att fördelarna med specialisering överväger mot nackdelarna och att det behövs personal med olika specialistkompetenser som arbetar effektivt inom olika team.

Dessutom föreslår utredaren att en tillsynsmyndighet får i uppdrag att utöva tillsyn över de stödformer om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. FöR ställer sig positivt till utredarens förslag i dessa delar.

Att stärka relationen mellan graden av nedsatt arbetsförmåga hos den enskilde och storleken på lönesubventionen till arbetsgivaren är enligt utredaren av avgörande betydelse för att öka förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att kunna delta på arbetsmarknaden på lika villkor, vilket FöR menar är mycket positivt.

Utredaren framhåller även att för de allra flesta är en möjlighet till anställning med lönestöd på den reguljära arbetsmarknaden det som bäst gynnar utvecklingen av arbetsförmågan och i detta instämmer FöR till fullo.

Utredaren framhåller att ersättning i form av individuell lönesubvention, baserad på den anställdes arbetsförmåga i relation till arbetsuppgifterna har funnits länge och fungerar bra. Utredaren föreslår därför att samma principer ska gälla för Samhall AB, vilket FöR ställer sig positivt till.

HÖSTENS SEMINARIUM

Landsmötet beslutade att ägna höstens seminarium till diskussion om behovet av att starta en tankesmedja.

Fredag den 21 september 2012 arrangerades seminariet i Stockholm. Förbundet Rörelsehindrade ville med seminariet ta initiativ till skapandet av ett forum – en tankesmedja – med uppgift att lyfta funktionshinderpolitiken och ge den plats i den politiska debatten som en fråga om mänskliga rättigheter och medborgarskap.

Lars Hagström inledde seminariet med några påståenden, som ger uttryck för varför vi tycker det behövs en tankesmedja med inriktning på funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, medborgarskap och politiskt synliggöranden av våra villkor i dagens Sverige.

Vi är som medborgare – i den bemärkelse man avser när man talar om medborgarskap – inte helt sedda. Vi ses som några som inte passar in i normen för vad som allmänt menas med medborgare. Det är det ingen som ser det som eftersträvansvärt att ha en funktionsnedsättning. Det finns ett identifikations- och delaktighetsproblem.

Oftast reduceras vi till en grupp/grupper som är beroende av och behöver samhällets stöd av olika slag. Vi sorteras in under begreppet utanförskap. Något som helst inte bör finnas. Vi är som medborgare politiskt ointressanta. Men som ”handikappade”, stödberoende, någon man måste visa välvilja mot kan vi utifrån olika syften vara politiskt användbara. En ”egenskap” som vi också själva som funktionshinderrörelse använder oss av. Både nu och historiskt.

Detta sätt att föra funktionshinderpolitik har också ett vädjande och förnedrande drag över sig. Det gör oss beroende av goda ekonomiska tider och att vi kan lita till det är politiker med god vilja som sitter i rätt maktpositioner. Samtidigt krävs det en sund pragmatism för att nå framgång. En svårsmält balansgång, kan man tycka.

Tydliga exempel idag på detta är urholkningen av rätten till personlig assistans och oviljan att betrakta bristande tillgänglighet som diskriminering. Istället för att ses som frågor om jämlikt medborgarskap reduceras de till frågor om pengar.

Efter seminariet, på FöR:s medlemsmöte som hölls under eftermiddagen var medlemmarna eniga om att FöR bör initiera bildandet av en tankesmedja. Vi diskuterade då också att knyta till oss personer, som inte är direkt knutna till rörelsen men som delar vårt politiska tänk och som har kompetenser t ex inom forskning, media och ekonomi. Personer som kan stärka våra möjligheter att komma in i samhällsdebatten.

FöR är egentligen en organisation av rörelsehindrade personer, men vi har under de elva år vi existerat konstaterat att vi vill driva våra frågor annorlunda där funktionshindret inte är i fokus utan MR – perspektivet. Därför har också andra organisationer medverkat vid våra seminarier. Så FöR:s framtid som organisation och ideologisk spjutspets får bli en fråga för sig senare, om och när en tankesmedja blir verklighet.

DEBATTARTIKLAR

FöR har under året både skrivit egna artiklar och varit undertecknare av artiklar skrivna av närstående funktionshinderorganisationer, men våra frågor har av ansvariga publicerare inte ansetts vara av tillräckligt intresse

I januari fick vi in en debattartikel i Västerbottens Folkblad med rubriken **Moderaternas nonchalanta tystnad.**

Under årtionde efter årtionde har vi som lever med rörelsehinder kämpat för möjligheten att besöka våra barn på deras skolor, delta i fritidsaktiviteter, gå på teater och konsert, äta på den

restaurang vi önskar, gå spontant på bio, söka arbete utifrån kompetens och intresse och inte hindras av trappor, smala dörrar, höga kanter, avsaknad av toalett mm. Frågan om att i lag klassa bristande tillgänglighet som diskriminering har varit föremål för utredningar och politiska diskussioner under decennier. Politiskt, vilket gäller för alla partier, har man insikten att bristande tillgänglighet är diskriminering. Ändå tillåter man att denna diskriminering fortgår. Ett närliggande och obehagligt svar är att man ser människor med funktionsnedsättningar som andra klassens medborgare.

Redan 1966 kom de första kraven på tillgänglighet i svensk bygglagstiftning, men fortfarande byggs nya affärer, hotell, skolor, arenor, badhus, arbetsplatser, bostäder mm som är otillgängliga. Bygglagstiftningen har skärpts under årens lopp men nuvarande lagstiftning i form av PBL, är otillräcklig, då den ger stort utrymme för dispenser och byggherrar m fl kan strunta i lagen utan att bli föremål för sanktioner.

Våra förhoppningar var stora i mars 2000 den dåvarande socialdemokratiska regeringen presenterade en proposition kallad ” Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken”. En enig riksdag antog planen och att de närmaste årens insatser skulle koncentreras kring tre huvudområden:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle, samt
- att förbättra bemötandet

Tillgänglighetsproblematiken fick en mycket framskjutande plats i planen. Den sågs, förutom som en viktig demokratifråga, att ett tillgängligt samhälle också leder till att människor som lever med funktionsnedsättningar får bättre möjlighet att studera, arbeta och klara det dagliga livet.

Vad som hände vet vi! Inte mycket alls! Detta trots att företrädare för de flesta partier gått med i tillgänglighetsmarscher och protesterat mot bristande tillgänglighet, hållit tal och sagt sig stå bakom funktionshinderrörelsens krav på en diskrimineringslag. Bara tomma ord, som vi ser det.

Den 10 oktober 2008 sa riksdagen ja till att Sverige ska tillträda konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den fokuserar på icke-diskriminering och visar på vilka åtgärder som behövs för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna utöva sina medborgerliga rättigheter.

Utredningen ligger nu hos Erik Ullenhag (fp), men frågan verkar ha gått i stå, trots att Erik Ullenhag på ett seminarium med FÖR i februari 2011 meddelade att han såg det som ett av sina politiskt viktigaste uppgifter att föreslå riksdagen ett lagförslag om att otillgänglighet ska betraktas som grund för diskriminering och föras in i diskrimineringslagen.

Vi tror att de i alliansen ingående partierna är för svaga gentemot moderaterna och inte vågar gå emot finansminister Borg. Vi vet alla att Tobias Billström anser det vara för dyrt för Sverige att låta utländska medborgare, utan någon familj i annat land än Sverige, få stanna här. Är det samma sak för oss? Tycker moderaterna att det är för dyrt att låt människor med funktionsnedsättningar få tillträde till den fysiska miljön. Hur ser moderaternas prislapp?

Att Sverige ännu inte fått en lag som klassar bristande tillgänglighet som diskriminering beror helt enkelt på människosyn och bristande politisk vilja.

Artikeln fick ett genmäle av Edward Riedel (M) och detta genmäle bemötte vi och framhöll att huvudbudskap var att bristande tillgänglighet ska ses som diskriminering av personer med funktionsnedsättning och en fråga om mänskliga rättigheter. Vi tydliggjorde också att denna vår uppfattning delas av alla andra riksdagspartier, undantaget Moderaterna, som istället valt att bakom tystnad begrava frågan.

Edward Riedels befäster i sitt svar denna tystnads- och undvikandets strategi. Istället väljer han att framställa Moderaterna som det parti som gått i bräschen för en radikal funktionshinderpolitik. Ett konststycke som för att lyckas kräver både skönmålningar och glidningar på sanningshalten.

Inte med ett enda ord berör han dock huvudfrågan i vårt debattinlägg, nämligen vårt krav på en lag som klassar bristande tillgänglighet som diskriminering.

FÖR var en av undertecknarna av en **debattartikel i Aftonbladet** angående **assistansreformen**.

I artikeln framhölls:

I dagarna beskrivs stora bedrägerier som riktas mot assistansreformen. Självklart är de bedrägerier som förekommit helt oacceptabla. Låt oss börja med att slå fast det. Vi som skriver det här debattinlägget berörs alla av dessa bedrägerier på det ena eller andra sättet. Att värna reformen och stävja kriminalitet som riktas mot den är viktigare för oss än för många andra. Men diskussionen om dessa bedrägerier får samtidigt inte gå överstyr.

Vi vill att denna kriminalitet ska stävas! Däremot vänder vi oss starkt emot att rikta den ilska vi alla känner över kriminaliteten mot assistansreformen som helhet, mot assistansanvändare som grupp eller mot assistansanvändare som individer. Efter varje artikel som skrivs om kriminalitet som riktats mot reformen krymper vi som är assistansanvändare ihop, oroliga för omgivningens fördömande. ”Tror de att jag är en bedragare?”

Efter artiklar som handlar om antingen kriminalitet inom assistansersättning eller om personer som mist sin rätt till personlig assistans översvämmas kommentarsfälten av kommentarer med tydlig invandrarfientlig inställning. Detta vänder vi oss starkt emot. Låt oss se bedrägerierna för det de är – brottsliga handlingar. Det förekommer inom assistansen liksom i nästan all annan verksamhet. Det ska behandlas som brott, av polisen, och dömas som brott. Låt inte brottsligheten smutsa ner assistansen som sådan och låt det inte heller gynna invandrarfientliga krafter att sprida sitt budskap.

Vi som är assistansberättigade behöver vår personliga assistans av olika skäl men vi har alla väldigt nära och personliga assistansbehov, till exempel för att kunna äta och klä på oss. Ibland syns vår funktionsnedsättning tydligt, men inte alltid.

SLUTORD

Vi har idag stor anledning till oro över utvecklingen i Sverige. Vi ser hur villkoren för människor med funktionsnedsättningar försämras bit för bit. Åsikter om våra villkor, som beskriver oss som tärande, ges utrymme i stora och opinionsbildande massmedia, utan att detta möts av protester från ledande politiskt håll. Ett förödande ”de och vi perspektiv” får successivt nytt rotfäste. Grunden för välfärden – solidariteten mellan människor – urgröps och håller på att ersättas av vad som alltmer ses som de välbeställdas upppoffringar. Vi är inte ensamma i FöR om denna verklighetsbeskrivning. Det förs en intressepolitisk kamp och spridda protester hörs från flera håll. Inte bara från funktionshinderrörelsen. Men ännu saknas den samlande kraften. Funktionshinderrörelsen har här ett ansvar. Vår oro är en delad oro, liksom insikten och kunskapen om vad vi eftersträvar av ett välfärdssamhälle.

Till sist: Tack alla goda krafter som bidragit till FöRs arbete.

Lund i mars 2013

Lars Hagström
Ordförande

Vilhelm Ekensteen – Lund
Britt Jakobsson – Umeå
Suzanne Elmqvist – Sundbyberg
Lars Lundström – Sätilla
Jessica Smaaland – Stockholm
Karin Westlund – Stockholm